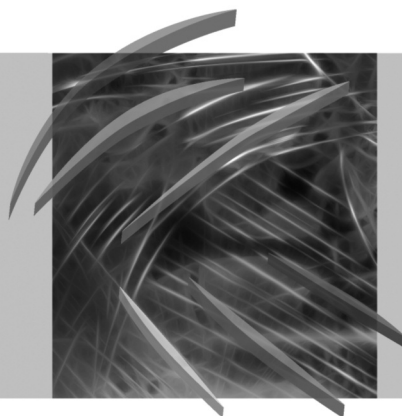

Pozyskiwanie wiedzy i zarządzanie wiedzą

**PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU EKONOMICZNEGO
WE WROCŁAWIU
nr 133**

**RESEARCH PAPERS
OF WROCŁAW UNIVERSITY
OF ECONOMICS
No. 133**

Pozyskiwanie wiedzy i zarządzanie wiedzą

Redaktorzy naukowi

Małgorzata Nycz, Mieczysław L. Owoc

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2010

Senacka Komisja Wydawnicza

Zdzisław Pisz (przewodniczący),

Andrzej Bąk, Krzysztof Jajuga, Andrzej Matysiak, Waldemar Podgórski,

Mieczysław Przybyła, Aniela Styś, Stanisław Urban

Recenzent

Witold Chmielarz

Redaktor Wydawnictwa

Agnieszka Flasińska

Korekta

Barbara Cibis

Skład i łamanie

Comp-rajt

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2010

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-039-6

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Preface	9
Moh'd Alsqour, Mieczysław L. Owoc: Factors affecting the data warehouse implementation success: An exploratory study	11
Agnieszka Durman, Mieczysław L. Owoc: O interpretacjach i specyfikacji <i>knowledge grid</i>	22
Jerzy Gołuchowski, Barbara Knapik: Automation of semantic annotations on the example of Ontea system	30
Janina A. Jakubczyc: Kontekst w uczeniu się pojęć	42
Antoni Ligęza, Grzegorz J. Nalepa: HeKatE rule design methodology overview	58
Maria Antonina Mach, Paweł Zajac: Monitorowanie zagrożeń deformacji terenu z użyciem temporalnego systemu inteligentnego na przykładzie kopalni BOT Turów SA	69
Eunika Mercier-Laurent: Knowledge Management for business	79
Małgorzata Nycz: Pozyskiwanie wiedzy z hurtowni danych	89
Łukasz Radliński: Integrating data sources in a software project risk assessment model	103
Anna Sankowska: Core competences in the knowledge-based theory of the enterprise	114
Olga A. Siniavskaya, Boris A. Zhelezko: Knowledge acquisition by means of rough sets theory	122
Tatiana V. Solodukha, Oleg A. Sosnovskiy, Boris A. Zhelezko: Multi-agent systems for e-commerce	131
Radosław Wójtowicz: Wybrane prawne, organizacyjne i technologiczne aspekty archiwizacji dokumentów elektronicznych w polskich instytucjach publicznych	141

Summaries/Streszczenia

Moh'd Alsqour, Mieczysław L. Owoc: Czynniki wpływające na powodzenie wdrożenia hurtowni danych: studium badawcze	21
Agnieszka Durman, Mieczysław L. Owoc: About knowledge grid interpretations and specification	29

Jerzy Gołuchowski, Barbara Knapik: Automatyzacja semantycznych adnotacji na przykładzie systemu Ontea	41
Janina A. Jakubczyc: Context in concept learning	57
Antoni Ligeża, Grzegorz J. Nalepa: Przegląd metodologii projektowania systemów regulowych HeKatE	68
Maria Antonina Mach, Paweł Zajac: Monitoring of terrain damages with the use of a temporal intelligent system on the example of Turów lignite mine	78
Eunika Mercier-Laurent: Zarządzanie wiedzą w biznesie	88
Małgorzata Nycz: Knowledge acquisition from data warehouse	102
Łukasz Radliński: Integracja źródeł danych w modelu do szacowania ryzyka przedsięwzięcia informatycznego	113
Anna Sankowska: Kluczowe kompetencje w teorii zasobowej przedsiębiorstwa	121
Olga A. Siniavskaya, Boris A. Zhelezko: Pozyskiwanie wiedzy dzięki teorii zbiorów przybliżonych	130
Tatiana V. Solodukha, Oleg A. Sosnovskiy, Boris A. Zhelezko: Systemy wieloagentowe w handlu elektronicznym	140
Radosław Wójtowicz: Chosen legal, organizational and technological aspects of the archiving of electronic documents in Polish public institutions	149

Wstęp

Można powiedzieć, że obecnie żyjemy w bardzo ciekawych czasach. Społeczeństwo informacyjne, społeczeństwo wiedzy oraz globalna ekonomia zmieniają się na naszych oczach w informacyjną, a raczej opartą na wiedzy gospodarkę. Takie zjawisko ma także swoje konsekwencje w tematach konferencji naukowych i proponowanych tam rozwiązaniach.

Istnieją ogromne zbiory informacji zgromadzone w bazach danych przedsiębiorstw. Czasami możemy usłyszeć o bogactwach ukrytych w danych. Oznacza to konieczność odszukania wiedzy, która nie jest odkryta, nieznanych zależności i połączeń między danymi. Wiedza, tak jak inne wartości firmy, powinna być zarządzana. Sytuacje decyzyjne w firmach zależą zasadniczo zarówno od jakości posiadanej wiedzy, jak i od zdolności jej użycia w procesach podejmowania decyzji. W czasach ciągle wzrastającej konkurencyjności globalnej gospodarki zagadnienie wiedzy staje się jednym z najważniejszych problemów, jakie pojawiają się w przedsiębiorstwach.

Tematyka konferencji dotyczy wiedzy oraz jej odkrywania z baz danych z wykorzystaniem inteligentnych metod, technik i narzędzi i jest najważniejszym punktem zainteresowań w Katedrze Systemów Sztucznej Inteligencji od początku lat dziewięćdziesiątych. Od dwudziestu lat Katedra organizuje tę konferencję – początkowo jej tematykę określano jako odkrywanie wiedzy z baz danych, a ostatnio jako pozyskiwanie wiedzy i zarządzanie wiedzą. Konferencja ma ustaloną dobrą markę i przynosi wiele interesujących rezultatów. Znaczenie konferencji systematycznie wzrasta. Potwierdzają to jakość przesyłanych artykułów oraz poziom uczestników konferencji – uznanych specjalistów krajowych i zagranicznych. Uczestnicy konferencji reprezentują państwa europejskie (Bułgarię, Francję, Szwecję, Ukrainę i Irlandię). W celu utrzymania wysokiego poziomu konferencji przesłane artykuły są recenzowane przez członków Komitetu Programowego.

W tym roku spośród prawie dwudziestu nadesłanych artykułów trzynaście zostało zaakceptowanych i włączonych do niniejszej publikacji. Należy podkreślić, że ich autorzy reprezentują różne ośrodki akademickie.

Artykuły są uporządkowane w niniejszej książce w porządku alfabetycznym według nazwisk autorów. Ogół artykułów włączonych do niniejszych Prac Naukowych został podzielony na trzy obszary tematyczne:

- 1) teoria i zastosowania systemów inteligentnych – pięć artykułów przygotowanych przez: Janinę Jakubczyc, Jerzego Gołuchowskiego i Barbarę Knapik, Antoniego Ligęzę i Grzegorza Nalepę, Marię Mach i Pawła Zajacę oraz Tatianę Solodukha, Olega Sosnovskiego i Borysa Zhelezko,

2) zarządzanie wiedzą i centra wiedzy – cztery artykuły autorstwa: Agnieszki Durman i Mieczysława Owoca, Euniki Mercier-Laurent, Małgorzaty Nycz oraz Olgi Siniavskiej i Borysa Zhelezko,

3) pozostałe tematy – cztery artykuły, których autorami są: Moh'd Alsqour i Mieczysław Owoc, Łukasz Radliński, Anna Sankowska i Radosław Wójtowicz.

Podczas konferencji odbyły się dwa wykłady zaproszonych gości wygłoszone przez prof. Koen Vanhoofa z Uniwersytetu w Hasselt oraz profesor Halinę Kwaśnicką z Politechniki Wrocławskiej, a także panel dyskusyjny, w formie wideokonferencji, poświęcony przyszłości wiedzy i jej transformacjom, z udziałem Euniki Mercier-Laurent (Uniwersytet Jeana Moulina w Lyonie), Dimitara Christozova (Uniwersytet Amerykański w Błagojewgradzie) oraz Macieja Wasiaka (firma Distinct z Dubliną).

Specjalne wyrazy wdzięczności należą się Recenzentowi za jego wnikliwe i konstruktywne uwagi, które umożliwiły przygotowanie przez Autorów lepszych artykułów. Oddzielne podziękowania kierujemy do naszej koleżanki z katedry odpowiedzialnych za organizację konferencji: Barbary Smok i Macieja Pondela.

Mamy nadzieję, że zarówno niniejsza monografia, jak i sama konferencja będą mieć istotny udział w upowszechnieniu wiedzy ogniskującej wysiłki i zainteresowania uczestników.

Wrocław, maj 2009

Małgorzata Nycz, Mieczysław Lech Owoc

Preface

Nowadays we can say that we live in very interesting times. Information society, knowledge-based society and global economy are being changing on our eyes into the information- or rather knowledge-based economy. Such phenomena have their consequences also in conferences in terms of topics and proposed solutions.

There is huge amount of information collected in databases in enterprises. Sometimes we can hear that the treasures are hidden in their data. It means the necessity to search: knowledge which cannot be seen, unknown relations or associations among data. Knowledge as any other assets in enterprise has to be managed. Decisional situation of an enterprise depends mostly on the quality of possessed knowledge as well as the ability to use it within any decision-making process. In times of still growing competition in global economy, the issues of knowledge become one of the most important ones with which the enterprise meet.

The topic of this conference is knowledge, its discovery from database using intelligent methods, techniques and tools. It has been the central point of interest of the Department of Artificial Intelligence Systems from the beginning of 1990s. For twenty years the department has organized this conference devoted initially to discover knowledge in databases and recently to knowledge acquisition and management. The conference has established a good reputation and has brought many interesting results. The significance of the conference is steadily growing. This is evident in the quality of submitted papers and the quality of participants – recognized specialists from Poland and abroad. Researchers participating in these conferences represent many countries from Europe and overseas (Bulgaria, France, Sweden, Ukraine and Ireland). In order to maintain the high level of the conference, submitted papers are reviewed by the Program Committee members.

This year from almost twenty submitted papers thirteen were accepted and included as research papers in this book. The papers are presented in alphabetical order of the authors' names. The Proceedings consists of papers divided into three areas:

1) *intelligent system applications and theory* – (five papers) prepared by: Janina Jakubczyc, Jerzy Gołuchowski and Barbara Knapik, Antoni Ligęza and Grzegorz Nalepa, Maria Mach and Paweł Zajac, Tatyana Solodukha, Oleg Sosnovskiy and Boris Zhelezko,

2) *knowledge management and knowledge centers* – (4 papers) written by: Agnieszka Durman and Mieczysław Owoc, Eunika Mercier-Laurent, Małgorzata Nycz, Olga Siniavskaya and Boris Zhelezko,

3) *other topics* – (four papers) written by: Moh'd Alsqour and Mieczysław Owoc, Łukasz Radliński, Anna Sankowska, Radosław Wójtowicz.

It worth to stress that authors represent different university centres in the mentioned areas.

Apart from published papers the conference brought the following interesting events: two key note speeches delivered by Koen Vanhoof from Hasselt University and Halina Kwaśnicka from Wrocław University of Technology, and panel discussion in the form of videoconference devoted to the future and transformation of knowledge management with participation of Eunika Mercier-Laurent (University Jean Moulin in Lyon), Dimitar Christozov (American University in Bulgaria) and Maciej Wasiak (Distinct – Dublin).

Special thanks are due to the Reviewer for his discerning and constructive comments that allowed the Authors to prepare papers of better quality. Separate thanks go to our departmental Colleagues responsible for the conference organization: Barbara Smok and Maciej Pondel.

We hope that this monograph as well as the conference stand valuable contribution in dissemination of knowledge that is the focus of participant's endeavors.

Wrocław, May 2009

Małgorzata Nycz and Mieczysław Lech Owoc